

Smittevern i helsetjenesten

Hva er det ?

Mai 2022

Innhold

- Smittevern - hva er det ?
- Smittevern - mål
- Krav om smitteforebyggende tiltak i helsetjenesten
- Infeksjonskontrollprogram
- Viktige elementer innen smittevern
- Litteraturliste

Smittevern

Hva er det egentlig?

- **Ingen entydig internasjonal definisjon**
- **Smittevern = infeksjonsforebygging og infeksjonskontroll**
- [Verdens helse organisasjon \(WHO\)](#) beskriver smittevern på følgende måte:
  - Infeksjonsforebygging og -kontroll er en praktisk, evidensbasert tilnærming som hindrer pasienter og ansatte i helsetjenesten i å bli skadet av unngåelige infeksjoner. Effektivt smittevern krever konstant handling på alle nivåer i helsesystemet, inkludert beslutningstakere, avdelingsledere, ansatte og de som har tilgang til helsetjenester.
  - Smittevern er unikt innen pasientsikkerhet og omsorgskvalitet, siden det er universelt relevant for alle ansatte og pasienter, ved enhver interaksjon med helsetjenesten. Mangelfullt smittevern forårsaker skade og kan føre til død. Uten effektivt smittevern er det umulig å oppnå kvalitet i helsetjenester.

Smittevern

Mål

Smittevern skal:

- Forebygge HAI som kan unngås
(HAI = infeksjoner pasienter erverver som følge av pleie og behandling).
- Forebygge smitte til ansatte, besøkende og andre som er i kontakt med pasienter/helsetjenesten.
- Forebygge antibiotikaresistens.

Krav om smittevern i helsetjenesten

- Gjennom Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten (2005) er institusjoner i primær- og spesialisthelsetjenesten pålagt å utforme infeksjonskontrollprogram.
- Virksomheter i helsetjenesten som ikke omfattes av Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten skal, i henhold til Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten, ha skriftlige rutiner som beskriver forebygging av farer og skader, inkludert rutiner for smittevern. Alle enheter innen helse- og sosialtjenesten skal ha internkontrollsystem som sørger for nødvendige rutiner og prosedyrer, og system som avdekker avvik og følger disse opp.

Infeksjonskontrollprogram

Fra Rettleiar til forskrift om smittevern i helsetenesta (smittevern 15, 2006):

- Eit infeksjonskontrollprogram er eit program som omfattar alle nødvendige tiltak for å førebyggje og motverke infeksjonar i institusjonen, og for handtering og oppfølging ved utbrot av slike infeksjonar.
- Infeksjonsførebyggjande tiltak ved ein helseinstitusjon skal vere skriftleg nedfelt i eit infeksjonskontrollprogram.
- Programmet har to hovudkomponentar: **Infeksjonsførebygging** og **infeksjonsovervaking**. Det skal omfatte alle nødvendige og planlagde tiltak for å førebyggje og motverke infeksjonar i helsetenesta.
- Dette omfattar òg tiltak for å førebyggje infeksjonar som kan oppstå hos dei tilsette i samband med det arbeidet dei utfører.
- Samstundes er institusjonane pålagde å ha oversikt over infeksjonar som oppstår i institusjonen.
- Tiltaka i infeksjonskontrollprogrammet må baserast på den smitterisikoen som er vurdert ved verksemda. Det inneber at ein må kartleggje forhold (kritiske punkt) ved drifta som kan medføre smitte.
- Infeksjonskontrollprogrammet skal vere eit samla program. Det er difor ikkje tilstrekkeleg at ein viser til eksisterande prosedyrar og arbeidsskildringar som er spreidde i organisasjonen.
- Skal inngå som del av virksomhetens internkontrollsystem.

Krav til innhold i infeksjonskontroll- program, Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten (2005)

a) Infeksjonsforebygging

1. Skriftlige retningslinjer for generelle smitteverntiltak, herunder for

- håndhygiene,
- bruk av arbeidstøy,
- bruk av beskyttelsesutstyr, herunder hansker, munnbind og beskyttelsesfrakk,
- forebygging av yrkesbetinget smitte hos helsepersonell, veiledning i smitteprofylakse og vaksinasjon,
- alminnelig renhold,
- håndtering, rengjøring og desinfeksjon av tekstiler, senger og sengeutstyr,
- håndtering av avfall,
- håndtering og transport av smittefarlig materiale, inkl. pasientprøver,
- håndtering, rengjøring, desinfeksjon og sterilisering av utstyr,
- sterilforsyning, herunder innkjøp, lagring og transport, renhetsgrad før sterilisering, pakking før sterilisering, sterilisatorer og kontrollrutiner, og
- innkjøp og kontroll av medisinsk utstyr.

2. Skriftlige retningslinjer vedrørende undersøkelse, behandling og pleie. Disse skal blant annet omfatte forebygging og kontroll av

- urinveisinfeksjoner,
- postoperative sårinfeksjoner,
- nedre luftveisinfeksjoner,
- intravaskulære infeksjoner og sepsis,
- hudinfeksjoner og
- alvorlige infeksjoner fremkalt av antibiotikaresistente bakterier.

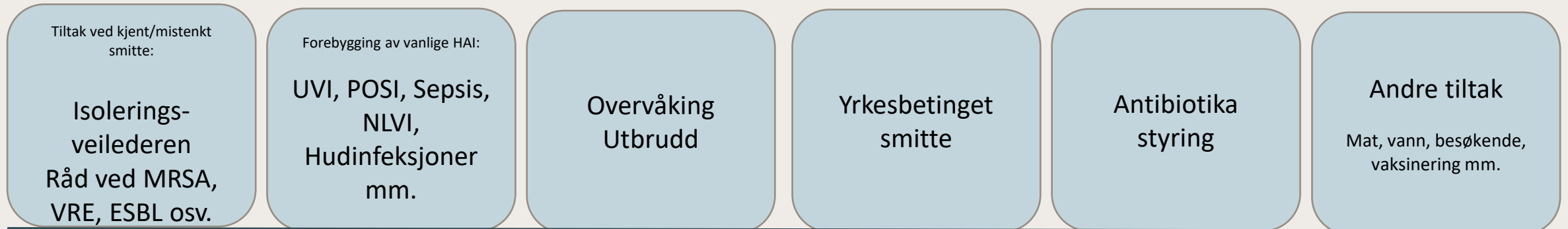
3. Skriftlige retningslinjer for bruk av antibiotika i virksomheten og for isolering av pasienter med smittsomme sykdommer. For virksomheter som har operasjonsavdelinger, luftsmitteisolater og andre arealer med spesielle krav til luftkvalitet skal det foreligge skriftlige retningslinjer for kontroll med ventilasjonssystemer.

b) Infeksjonsovervåking

Et system for overvåking av infeksjoner i institusjonen og retningslinjer for oppklaring og begrenning av utbrudd av infeksjoner. Systemet skal utformes med sikte på at infeksjoner raskt skal bli oppdaget og identifisert, slik at tiltak kan bli satt i verk i den aktuelle situasjonen og for at tiltak for å motvirke fremtidige utbrudd kan treffes. Systemet skal gi ledelsen nødvendig oversikt over forekomsten av infeksjoner som følge av opphold i institusjonen.

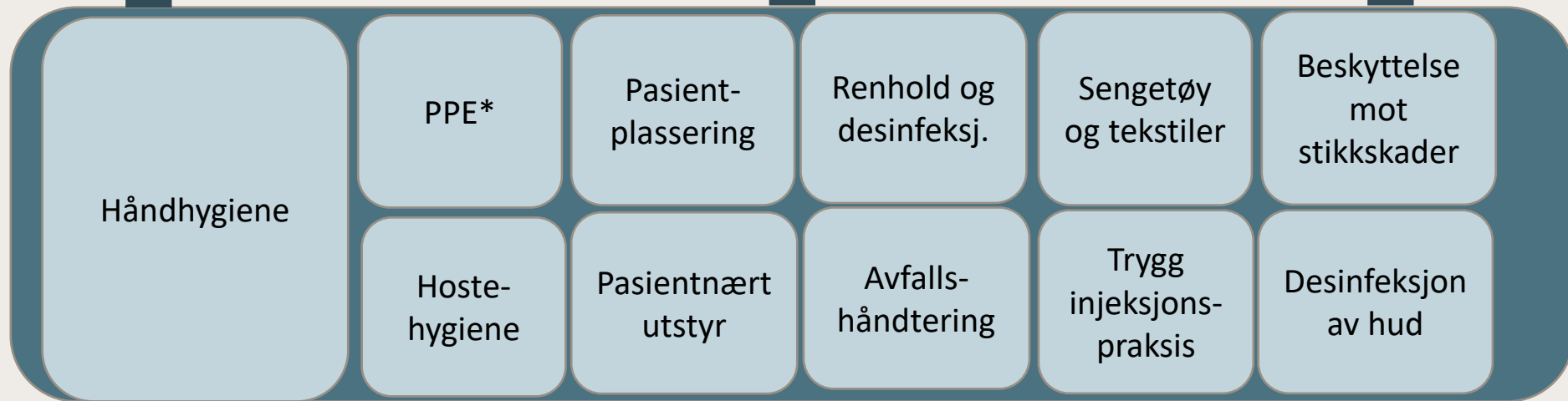
Viktige elementer innen smittevern

Innhold i infeksjonskontrollprogram

Basale Smittevernrutiner = grunnmuren i smitteforebyggen de arbeid.

Håndhygiene = hjørnesteinen i grunnmuren

* Personlig beskyttelsesutstyr

Litteraturliste

- [Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten.2005.](#)
- [Verdens helse organisasjon \(WHO\).](#) Webside. April 2022.
- [Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.2016](#)
- [Rettleiar til forskrift om smittevern i helsetenesta \(smittevern 15, 2006\)](#)